

Lat omhoog met stevige update

Vrijwel alle features uit Cubase 9 zitten nu ook in de nieuwste upgrade van Steinberg's vlaggenschip Nuendo. En deze daw herbergt nog veel meer voor de professional die audio voor film, tv of een game maakt of bewerkt. We zijn benieuwd of Steinberg met Nuendo 8 wederom een nieuwe standaard neerzet.

door Conno van Wijk > redactie@interface.nl

Nuendo 8 lijkt misschien achter te lopen bij Cubase, dat al aan versie 9 toe is, maar in feite gaan de twee daw's vrijwel gelijk op. Natuurlijk heeft Nuendo talloze nieuwe en verbeterde tools voor geluid bij beeld en games gekregen. Nuendo 8 is alléén nog te verkrijgen als 64bit-versie, en dat is een goede zaak. Daw's slurpen namelijk veel geheugen, zeker als je virtual instruments gebruikt. Dan zou het jammer zijn als je die bak geheugen waarmee een pc of Mac tegenwoordig wordt geleverd, niet gebruikt. Dit betekent wel dat 32bit plug-ins alleen nog te gebruiken zijn met conversietools als jBridge. Zo kunnen wij zelf maar geen afscheid nemen van de 32bit vst2 compressorplug-in Neodymium van Elemental Audio uit 2004 (!). Met jBridge draait ie nog steeds stabiel in Nuendo 7 en 8.

Jarenlang bleek Windows 7 het OS bij uitstek op het pc-platform voor daw's. Intussen heeft Windows 10 zich wat ons betreft bewezen als degelijke opvolger en het laat de gebruiker meer met rust qua updates. Maar Nuendo is er natuurlijk ook al vanaf versie 1 voor de Mac, en laat daarmee de gebruiker vrij in z'n OS-keuze.

Eigenwijze engineers

Nuendo 8 heeft een compleet nieuwe **video engine** gekregen, die voor pc niet langer is gebaseerd op de prehistorische 32bit

INFO

Prijs incl.: € 1.899,-
Update vanaf
Nuendo 7 € 249,-
Distributie: Steinberg
Media Technologies GmbH
Internet:
www.steinberg.net

Quicktime engine van Apple. Het is de bedoeling dat naast BlackMagic ook andere speciaal voor tv-werk bedoelde videokaarten ondersteund gaan worden, zoals AJA. De meest gangbare bestandstypes (H264, Quicktime Photojpege en Apple ProRes) zijn afspeelbaar. Voor de DNxHD codec van Avid betaal je Steinberg nog wel €29,99 extra aan licentiekosten. Die verouderde 32bit Quicktime engine speelde echter nog veel meer bestandstypes af, maar dat schijnt in de toekomst allemaal goed te komen. Met

name de in de professionele wereld populaire container MXF met als codec XDCAM-HD zou welkom zijn.

Die nieuwe video-engine bleek niet zonder kinderziektes. Op een Blackmagic Intensity Pro kon geen 1080i worden afgespeeld, en rewind en fast forward waren wat hikkelig. Sinds de laatste upgrades van Nuendo (8.0.15) en de Blackmagic Desktop (10.9.5) loopt de video soepel, behalve het joggen en spoelen met H264. Hopelijk wordt ook dit in de nabije toekomst opgelost. Wil je na

afliep je audiomix samenvoegen met video, dan moet dit voorlopig buiten Nuendo om. Op zich is dat niet zo'n probleem, maar het zou toch wel handig zijn als Nuendo 8 dit wel kon.

Alle handelingen in de **MixConsole**, inclusief alle plug-ins, hebben nu ook een undo-functie. Je kunt zelfs meerdere stappen terug, die eventueel te selecteren zijn uit een lijstje van recente handelingen. Dus heb je per ongeluk die ene plug-in waarop je uren lang hebt zitten pielen weggekieperd of wil

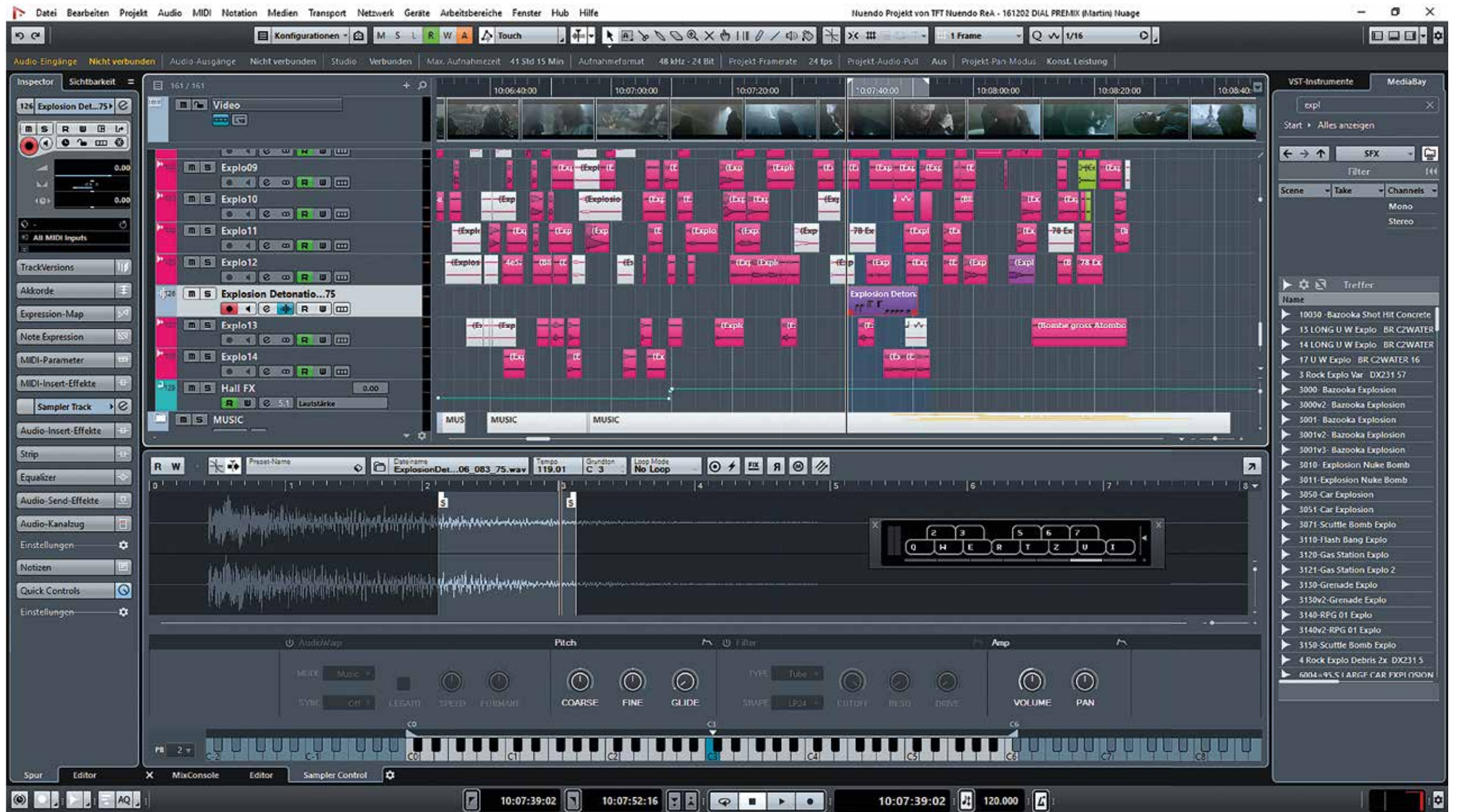
Steinberg heeft ook gedacht aan producers die muziek en sounddesign voor games maken

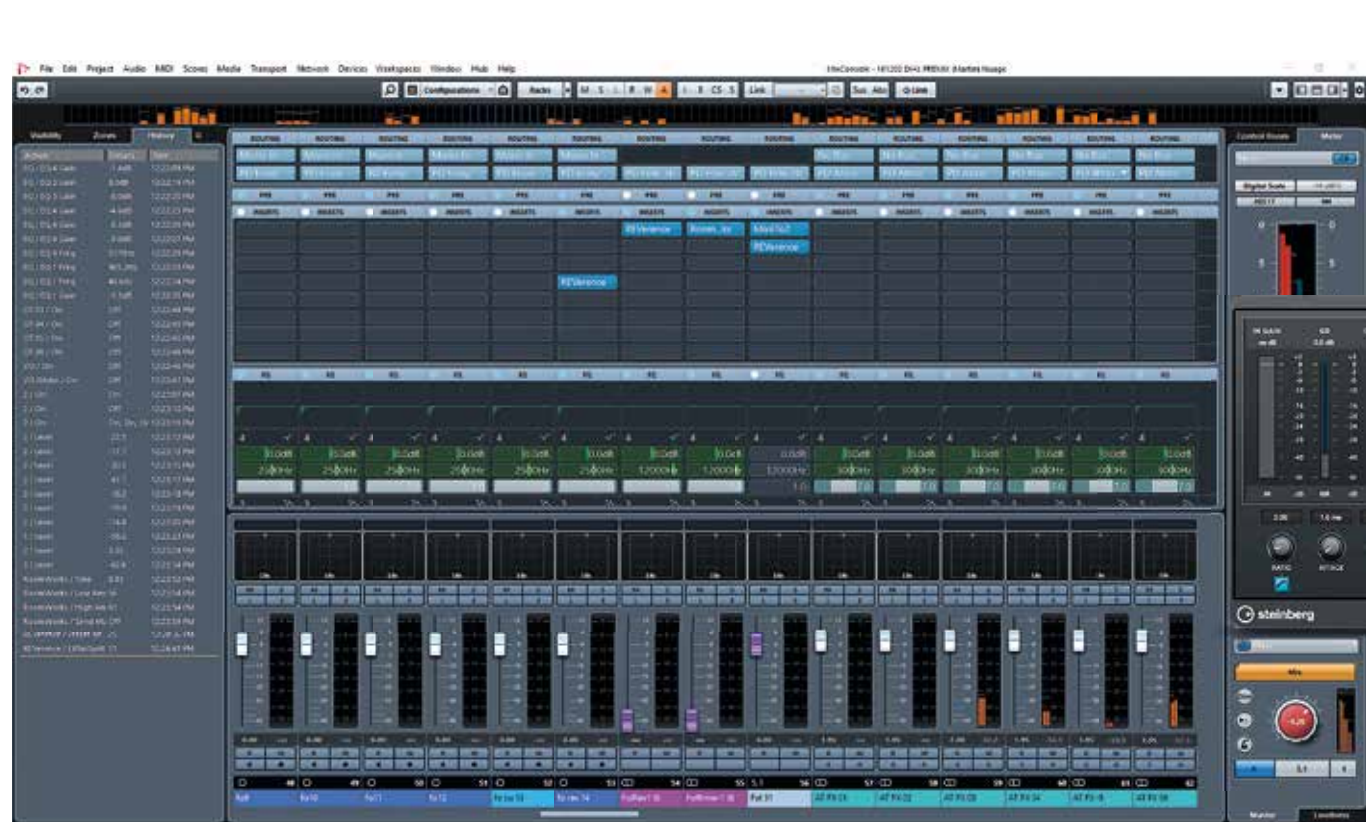
je even de laatste mix vergelijken met een eerdere versie? No problem! Een onwaarschijnlijk handige feature die Pro Tools (nog) niet heeft.

Om je virtuele bureaublad opgeruimd te houden, kun je nu in de zogenoemde **Lower Zone** je editor- of mixer-scherm zetten, in

plaats van in een los venster. Als je die Lower Zone vergroot of verkleint, schuift het bovenste deel vanzelf mee. Zeker in een omgeving met een scherm, zoals een laptop, blijf je daardoor overzicht houden.

Met de **User Profile Manager** kun je persoonlijke settings, preferences en

De undo-functie is een onwaarschijnlijk handige feature die Pro Tools (nog) niet heeft

keyboard shortcuts per gebruiker opslaan. Handig als je met meerdere (eigenwijze) soundengineers werkt, of voor on the go.

Onverstaanbare dialogen

Direct Offline Processing is in een nieuw jasje gestoken en heeft extra functionaliteit gekregen. Je gebruikt Direct Offline Processing als je bijvoorbeeld een microfoonplop in een voice-overtrack wilt weghalen met een laag-a-freq. Je kunt in Nuendo 8 meerdere plug-ins stapelen en hoort realtime de aanpassingen die je maakt zonder eerst op preview te hoeven drukken. Maar Direct Offline Processing is ook de aangewezen weg om met Izotope RX puin te ruimen in onverstaaanbare dialogen. Op het forum blijkt dat die DOP nog wat kinderziektes heeft. Vooralsnog valt er mee te werken via een workaroud, en er is een update onderweg, maar het is jammer dat Steinberg ons hier laat beta-testen.

Ook al zijn er nog niet veel bioscopen in Nederland die het ondersteunen; Nuendo 8 biedt nu naast Dolby Atmos ook support voor **Auro-3D**. Upmixen en downmixen tussen deze verschillende multi-channel formats behoort eveneens tot de mogelijkheden.

De meegeleverde **Frequency EQ** biedt net datgene wat veel mensen misten in de bestaande standaard eq die nauwelijks werd vernieuwd door de jaren heen. Nu heb je

SPECIFICATIES

- surround-capable, game audio, tv/video post production, ad- en sounddesign
- integrate met Wwise
- offline processing chains
- sound randomizer
- sampler tracks
- MixConsole History
- profile Manager
- dedicated punch points
- nieuwe video engine
- audio input en sidechaining voor vst3-instruments
- free shaping en editing van tempo track
- plug-in sentinel
- Dolby Atmos en Auro-3D support
- nieuwe plug-ins; Halion Sonic SE 3, Retrologue 2
- 2GB Pro Sound Effects
- Production Grooves voor Groove Agent
- automatic speech alignment
- Nuendo Expansion Kit standaard geïntegreerd
- Score Editor
- Chord Track en Chord Pads
- VST Expression 2
- Drum en List editors
- alleen voor 64bit OS

acht banden, m/s, linear phase mode en een klavier waarop je snel die nare bastoon kunt vinden. Bestaande gebruikers zullen intussen al helemaal verknocht zijn aan oplossingen van andere plug-inmakers, maar het is een goede move om het pakket ook voor starters zo compleet mogelijk te maken.

Gevarieerde pistoolschoten

Steinberg heeft ook gedacht aan producers die muziek en sounddesign voor games maken. Voor games maak je al snel honderden geluidstracks (intro's, loops en outro's), die voorheen handmatig moesten worden gekoppeld in externe Game Audio Engines zoals **Wwise** (van Audiokinetics). Door **Game Audio Connect 2** maakt Nuendo 8 een interactieve verbinding met Wwise waarmee audio en midisparen gemakkelijk over en weer kunnen worden gestuurd.

Voer de game-audiosignals in er nog meer moois: **Batch Rename**. Veel handwerk wordt bespaard door aan de hand van een scriptdocumentje de juiste bestandsnamen toe te kennen aan de clips en exports. Ook weer een feature die niet bij concurrenten te vinden is.

Als je één geluidje vaker terug moet laten komen, kun je daar met de nieuwe **Randomizer** eenvoudig variatie in aanbrengen. Een plug-in die je zowel offline als realtime over je track kunt leggen en voilà:

je identieke voetstappen, whooshes of pistoolschoten klinken bijna alsof je er een dag op hebt zitten sounddesignen. Met de hoeveelheid pitch, impact, color of timing stel je in wat voor soort variaties je wilt toepassen. Zelfs op een stem kunnen bruikbare resultaten worden bereikt.

Doeltreffend

Tot ongenoegen van muzikanten rekende Steinberg sinds Nuendo 5 een meerprijs voor de music tools uit Cubase, zoals de sampler en score editor. Goed nieuws! Met de upgrade naar Nuendo 8 is die zogenoemde Nuendo Expansion Kit inbegrepen. Zelfs een soundengineer met minimale muzikale vaardigheden kan nu een doeltreffend muziekje in elkaar flansen met de nieuwe Groove Agent en Chords Track.

De **Sentinel** plug-in scant bij het opstarten welke plug-ins eventueel stabiliteitsproblemen kunnen opleveren. Dan heeft Steinberg je in elk geval gewaarschuwd!

Nuendo 8 wordt geleverd met 2GB aan 24bit/48kHz stereo geluidseffecten inclusief een klein aantal 5.1 SFX. Deze library omvat onder meer de volgende categorieën geluidseffecten: Animals, Emergency, Fire, Foley, Horror, Household, Human, Impacts, Industry, Office, Science Fiction, Sports, Technology, Transportation, Warfare, Water. Geluidseffecten heb je nooit genoeg, en deze zijn van goede kwaliteit.

Vst3-instrumenten hebben sinds deze release ook een **Audio In**, wat ideaal is voor sidechaining. Bij het opnemen van voice-overs drukken we meestal zelf on the fly op opname. Maar je kunt nu ook onafhankelijk

van de L/R-locator je punch-in/out point
kiezen. Handig!

En al meteen bij het aanmaken van nieuwe tracks kun je toewijzen naar welke output of groep deze moeten gaan.

Vrijheid

Nuendo 8 blijkt een degelijke release. Op wat kleine zaken na geeft de upgrade dezelfde stabiliteit die we van Nuendo 7 gewend zijn. Beginnende gebruikers zullen eraan moeten wennen, maar het blijft fijn om zo veel vrijheid te hebben in je schermindeling of shortcuts. Doordat bijna alles is aan te passen, kun je het pakket volledig naar je hand zetten. Of je nu op een laptop werkt of op drie schermen van 1920x1200, je vindt altijd een manier om je scherm zo efficiënt

mogelijk te gebruiken. Het importeren van aaf-bestanden uit Adobe Premiere gaat nog niet vlekkeloos. Een fix hiervoor is in de maak.

Nuendo 8 legt de nadruk op sounddesign en geeft de gebruiker een degelijk stuk gereedschap in handen. Geluiden uit de mediabay kunnen worden omgetoverd tot een virtual instrument door ze in de nieuwe Sampler Track te slepen. In de Sampler Track kun je resonerende filters toevoegen en de envelope naar smaak aanpassen. Steinberg heeft een speciale **Kaleidoscope Library** meegeleverd als startpunt om eens lekker mee te gaan pielen.

Misschien gebruik je doorgaans maar een kwart van de mogelijkheden die Nuendo 8 biedt. Als je op zoek gaat, weet je dat er altijd wel een manier is om een audioprobleem op te lossen. Je moet daarvoor wel op zoek

in de 1.500 pagina's lange handleiding.

En als je liever aan echte knoppen draait in plaats van met je muis te schuiven, is er een modulaire controller surface van Yamaha die **Nuage** heet. Deze is perfect toegesneden op het werken met Nuendo. Yamaha mixing consoles (onder meer QL-, TF- en CL-series) worden trouwens standaard geleverd met Nuendo Live, een compactere versie bedoeld voor multitrackrecording, waarvan het audiomateriaal perfect te bewerken is met de uitgebreide Nuendo-versie.

Conclusie

Het grote marktaandeel van Pro Tools betekent niet automatisch dat het ook de beste software is voor iedereen. Omdat de verschillen tussen de verschillende daw's steeds kleiner worden, moeten fabrikanten de meerwaarde vooral laten blijken in specialistische functionaliteiten. Het is Steinberg gelukt met Nuendo 8 de lat weer wat hoger te leggen, en dat is een bewonderenswaardige prestatie voor het bedrijf. Daarvoor moet je wel een bedrag uitgeven dat niet voor iedereen te rechtvaardigen zal zijn, maar je betaalt ook voor diverse pro-codecs die niet gratis kunnen zijn... Misschien moet Steinberg eens gaan nadenken of ze een grotere markt kunnen aanboren door hun software ook in een abonnementsvorm beschikbaar te stellen. ■

HET OORDEEL

+	• userinterface uitgebreid aan te passen • heel veel mogelijkheden
-	• sommige (video)functies nog niet helemaal 100%